

Ernest Udina

Sancions contra Sud-àfrica: un tímid no res

L'actitud de Margaret Thatcher davant la política racista del govern de Sud-àfrica ha fet tremolar la Commonwealth i ja es parla, fins i tot, de tensions amb la corona.



Les negatives de Margaret Thatcher a imposar sancions a Sud-àfrica han provocat una crisi interior i exterior a Gran Bretanya.

La crisi interior és més que anecdòtica, no tant perquè la reina vulgui intervenir en el poder executiu, cosa impossible per la tradició britànica, sinó perquè ha llançat un avís públic a la seva primera ministra, que es suma a altres petits avisos no fets públics. La reina l'ha acusada implícitament de trencar amb les seves posicions el consens democràtic substancial a la política britànica. I, en efecte, la Thatcher actua en el cas de Sud-àfrica sense escoltar ni els consells d'àmplies franges del Partit Conservador, com ha fet amb la seva política econòmica.

L'avís de la reina ha actuat com un cert fre per a la dona de ferro. La monarquia britànica es mostra especialment preocupada per la possible ruptura de la Commonwealth, que fa palesa, com cap altre organisme internacional unitari, la crisi de les entitats supranacionals. Tot i així, la Thatcher ha rectificat la seva posició inicial i ha arribat a un compromís mínim amb els altres sis membres representants de quaranta-set països de l'organització, això malgrat que les mesures que aplicarà Gran Bretanya són més simbòliques que efectives.

La dona de ferro sap també de vegades ser flexible. Potser el punt més important d'aquesta crisi serà a la llarga, no la cohesió de la Commonwealth, sinó la tolerància que de pas la Thatcher ha mostrat quant a les sancions econòmiques que vol aplicar la CEE. En definitiva, però, més que el compromís mínim del cinc d'agost a Londres, el que cal esbrinar en aquest problema és per què tant Rea-

gan con Thatcher primen absolutament els interessos comercials dels seus països a una efectiva aplicació de sancions que seria sens dubte una mesura eficaça contra Sud-àfrica, com es demostrà en les mesures preses fa un any per la banca internacional. La tesi oficial de Reagan i Thatcher és que les mesures de bloqueig econòmic serien aprofitades per altres països —evidentment per Israel— i que afectarien sobretot la població negra, produint un enduriment del règim. Reagan no actuà amb els mateixos arguments a Filipines i ja ha amenaçat suaument Xile amb mesures de pressió econòmica. Amb Sud-

àfrica, en canvi, els dos caps executius més ultraliberals del món occidental duen a terme una altra estratègia.

En realitat, utilitzen els arguments que els aprofiten: tallar tot comerç amb Sud-àfrica repercutiria parcialment en el sector dels minerals, especialment en l'or i l'urani, sobre les economies d'ambdós països. Thatcher es limita, doncs, a fer minvar les inversions a Sud-àfrica, i suspendre la promoció del turisme cap al país de l'*Apartheid*. La CEE anirà una mica més lluny: sense tocar les importacions sud-africanes de pedres precioses, or i urani, aquestes es volen regular a

la baixa, prohibint alhora radicalment tota nova inversió en aquell país i deixant de reconèixer fins i tot la seva moneda.

Tímidament, Thatcher, una mica més enllà la CEE i només simbòlicament els Estats Units, són tres estratègies de pressió que no tindran, però, una eficàcia decisiva sobre el règim sud-africà. Els valents han estat Zàmbia i Zimbabwe, per als quals la mesura de trencament comercial amb Sud-àfrica se'ls pot retornar ben en contra, ja que les dues terceres parts de les exportacions, les realitzen a través de ports sud-africans. En el rebombori que s'ha armat entorn de les accions contra Sud-àfrica, el règim dels *afrikanner* no en sortirà pas massa afectat.

Com en tants altres temes internacionals, el de les sancions a Sud-àfrica porta el camí d'augmentar cada dia més l'abisme entre els països del nord desenvolupats i del sud, anomenat tercer món. L'experiència mostra que l'*Apartheid* només acabarà quan hi hagi sancions econòmiques dures contra l'enorgullit règim dels *afrikanner*. Una vegada més, davant les intoleràncies de Reagan i Thatcher, la CEE podria assenyalar un camí innovador, però no es gens probable que ho faci. Quant al fet que la Commonwealth perdi encara força unitària, quan ja quasi només era un símbol, es la dramàtica mostra de com en unes relacions internacionals que haurien d'anar cap a la unitat i la convivència s'imposen d'entrada les forces dels interessos comercials —grollerament identificats amb els nacionals— a una mínima consideració del que ha de ser el respecte als drets humans a la fi del segle XX. □